

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ

ΤΟΜΟΣ Ζ΄

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ 2025

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ

ΤΟΜΟΣ Ζ΄

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ 2025

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΟΜΟΣ Ζ΄
Α΄ ΕΚΔΟΣΗ 2025

Ἐποπτεία Τόμου

Ἀκαδημαϊκὸ Συμβούλιο τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς
Ἀκαδημίας Κρήτης

Ἐπιμέλεια Τόμου

Μιχαὴλ Στρουμπάκης, Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς Π.Α.Ε.Α.Κ.
Ροδάνθη Ἀνδρουλιδάκη, Ἐπίκουρη Καθηγήτρια Π.Α.Ε.Α.Κ.
Ἐμμανουὴλ Ἀνδρουλιδάκης, Δρ Κλ. Φ., Ε.ΔΙ.Π. Π.Α.Ε.Α.Κ.
Χρυσοβαλάντη Παπαναστασοπούλου, Δρ Θεολ., Ε.ΔΙ.Π. Π.Α.Ε.Α.Κ.
Γεώργιος Τσερεβελάκης, Δρ Νεοελλ. Φ., Διδάσκων Π.Α.Ε.Α.Κ.

4

Οἱ γλωσσικὲς-ύφολογικὲς ἐπιλογὲς καθὼς καὶ οἱ διατυπωθεῖσες
ἐπιστημονικὲς θέσεις τῶν μελετῶν ἀνήκουν κατ' ἀποκλειστικὴ εὐθύνη
στοὺς συγγραφεῖς τοῦ παρόντος τόμου.

© Πατριαρχικὴ Ἀνώτατη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Κρήτης
Ἀλκιβάδου 10, Τ. Θ. 1898, Ἡράκλειο Κρήτης, τηλ. 2810232193,
email: info@aeahk.gr, www.aeahk.gr

ISSN: 2241-1267

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΤΡΟΥΜΠΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, Πρόλογος	6
ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΣΠΕΡΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ , Μεσάσαντες τὸ πέλαγος τῆς ἐγκρατείας, λιμένα ἐκδεχόμεθα τῆς σωτηρίας	9
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΕΡΙΔΑΣ	
ΕΜΜ. ΔΟΥΝΔΟΥΛΑΚΗΣ, Βιβλικές ἀπηχήσεις καὶ προτυπώσεις τοῦ Σταυροῦ στὴν Ἑμνογραφία τῆς Κυριακῆς τῆς Σταυροπροσκυνήσεως	13
ΡΟΔΑΝΘΗ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗ, Δεκαεπτὰ σημεῖα ἀπὸ τῆ διαχρονικῆ ἐπιρροή τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας	35
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΜΟΥΡΑΚΗΣ, Οἱ Κατηχήσεις τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπὸ τὸν Κύριλλο Ἱεροσολύμων στὸν Βαρθολομαῖο Κωνσταντινουπόλεως	51
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΟΪΛΟΥΣ, Ὁμιλητικὲς παρατηρήσεις στὴν Ἑμνογραφία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς: τὸ μήνυμα γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο	63
ΜΕΛΕΤΕΣ	
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΕΪΜΑΡΗΣ, Ἡ συνάντησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶγορου μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου Στ' εἰς Ἱεροσόλυμα τὸ 1964 καὶ ἡ μεταβλητὴ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος	73
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΟΥΝΔΟΥΛΑΚΗΣ, Τὸ ζωικὸ βασίλειο στὶς προσαγορεύσεις τῆς Πα- ναγίας στὸ γ' προσόμοιο ποίημα Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ στὸ Θεοτοκάριο .. π. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΜΠΑΪΡΑΧΤΑΡΗΣ (Πρωτοπρ.), Ἡ Οἰκολογικὴ κρίση ὡς πρόβλη- μα τῆς ἐλευθερίας	105
ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΡΟΥΜΠΑΚΗΣ, Τὸ χειρόγραφο 15 τῆς Μουσικῆς Συλλογῆς τῆς Μεγά- λης Μουσικῆς Βιβλιοθήκης «Λίλιαν Βουδούρη»	123
π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΣ (Πανοσιολ.), Ὁ Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς με- ταξὺ Ὁρθόδοξης Παράδοσης καὶ «Φώτων»	149
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΛΗΣ, Filioque καὶ Ἀνατολικὲς αἱρέσεις. Οἱ Ἀριστοτελικὲς προϋποθέ- σεις τῶν δύο κόσμων κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ	193
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΟΥΝΔΟΥΛΑΚΗΣ, Ἀγιωσύνη καὶ ἀγιότητα στὴ διδασκαλία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν	213
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ, Ἡ ὁδοιπορία τοῦ κακοῦ στὸν Ἀριστοφάνη	243
ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ οὐράνια αὐλὴ τοῦ Γιαχβέ: Ἡ Ἀγγελολογία στὸν Βιβλικὸ Ἰσραὴλ	255
ΑΜΑΛΙΑ ΓΕΝΑΡΑΚΗ, Λυκοφιλίες λέξεων: Ἦρθαν ντυμένοι «φίλοι» ἀμέτρητες φορὲς οἱ ἐχθροί μου	269
ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΠΟΥΡΑ, Ὁ ρόλος τῆς θρησκευτικῆς μουσικῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν κόσμος: θεωρητικὴ προσέγγιση καὶ δημιουργικὴ πράξη	289
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΕΡΕΒΕΛΑΚΗΣ, Ἡ σύντομος πραγματεία περὶ Ὁμιλητικῆς «Διδασκα- λία περὶ τοῦ ἀκραίφνου τρόπου τοῦ διδάσκειν τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον» τοῦ Γερασίου Βλάχου	315
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ	335
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	379
	383